

Oman talouden hallinta haltuun / Valtuustoaloite

KV 20.05.2024 § 39

Limingan Keskustan valtuustoryhmän aloite:

Nykyään yhteiskunnassa on tarjolla lisääntyvässä määrin mahdollisuuksia, joilla ihmiset voivat saada apua hetkelliseen tai krooniseen rahapulaan. Näissä on paljon hyviäkin puolia. Esimerkiksi pankkilainat, kulutusluotot ja luottokortit helpottavat hyödyllisten investointien tekoa ja mahdollistavat elintason paranemista.

Mutta samalla ne luovat myös houkutuksia ja uhkia esim. ylivelkaantumiseen korkeakorkoisten pikavippien kautta. Aihe on hyvin ajankohtainen. Myös EU:n tämänhetkinen puheenjohtajamaa Belgia on ottanut yhdeksi kärkiteemaksi kansalaisten taloustaidot. Aihe ei huoleta vain Limingassa vaan myös EU-tasolla. Pahimmillaan ylivelkaantuminen luo suuren uhkakuvan koko yhteiskunnalle.

Limingassa nuoria on paljon. Varsinkin nuorilla on riski ja jo ongelmia ylivelkaantumisen kanssa. Limingan Keskustan valtuustoryhmänä esitämmekin, että Limingassa selvitettäisiin mahdollisuuksia taloustaitojen opettamiseksi koulussa. Kohderyhmänä voisi olla esim. 15 vuotta täyttäneet. Yhteistyötä voitaisiin tehdä esimerkiksi pankkien kanssa, jotka ovatkin tukeneet niin taloudellisesti kuin asiaosaamisellaan tällaisia projekteja.

Päätös

Aloite lähetetään kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

KH 25.11.2024
444/00.05.01/2024

Valmistelija

Sivistysjohtaja Päivi Mäki, p. 040 670 5486, paivi.maki@liminka.fi

Limingan keskustaryhmän aloite nuorten talousosaamisen parantamisesta on ajankohtainen ja tärkeä. Aloitteessa esitetään, että taloustaitoja opetettaisiin koulussa kohderyhmänä 15 vuotta täyttäneet nuoret.

Sekä perusopetuksen että lukion opetussuunnitelmiin sisältyy oman talouden hallintaa ja rahan käytön perusteita sekä yhteiskuntaopin että (talous)matematiikan tavoitteisiin ja sisältöihin liittyen.

Yläkoulun yhteiskuntaopissa talousasioita käsitellään ajallisesti noin kolmen kuukauden ajan, joten varsin vahva paketti on tarjolla. Yhteiskuntaopin opettajien mukaan taloustaitojen läpikäyminen on kuitenkin aloitettava lähes nollapisteestä, sillä vastuu, oman elämän suunnittelu ja tulevaisuuden tavoitteet ovat yhä useammalla oppilaalla hukassa tai ne tuntuvat ainakin hyvin kaukaisilta asioilta opettajien mukaan.

Yhteiskuntaopissa käydään opetussuunnitelman mukaisesti läpi niin mikro- kuin makrotalouden peruselementit sekä yksilön että globaalien talouselämän näkökulmasta. Osa matematiikan opettajista hyödyntää prosenttilaskuja opettaessaan yhteiskuntaopin aihepiirejä ja materiaaleja, kun lasketaan alehintoja ja osakekurssien muutoksia.

Yhtenä makrotalouden arvioitavana tehtävänä käytän pientä projektia, jossa oppilas arvioi oman elämänsä rahatilannetta tilanteessa, jossa hän on muuttamassa pois kotoaan kuvitteelliseen opiskelukaupunkiin. Tässä tehtävässä hänen on budjetoitava kiinteät ja muuttuvat elinkustannuksensa, valittava valitsemansa opiskelukaupungin vuokratarjonnasta sopivin asunto, selvitettävä oikeutensa tulonsiirtoihin sekä mahdolliseen opintolainaan ja sen takaisinmaksuun, kirjoittaa yksi Limingan yhteiskuntaopinopettajista. Makrotalouden osalta seurataan lähinnä EKP:n lainankorkojen muutoksia sekä niiden perusteita.

Muita käytännönläheisiä talousosaamiseen, työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä taitoja harjoitellaan yläkoulussa 4H:n vetämien *Ajokortti työelämään* (6h) -iltapäivien kautta, *Yrityskylä*-vierailujen (Taloudellinen tiedotustoimisto) sekä niiden etukäteistehtävien kautta noin 10 tunnin ajan. Yrityskylä-konsepti on aina ollut hyvä ja oppilaistakin antoisa projekti ja sitä onkin syytä jatkaa, opettajat toteavat. Luonnollisesti yrittäjyyden perusperiaatteita käydään läpi myös oppikirjan materiaaleissa sekä siten, että yrittäjien lapsilta on heidän niin halutessaan pyydetty käytännön kotikommentteja oppikirjan väittämiin. *Pörssilähettiläitä* on kouluilla myös kokeiltu, mutta konsepti ei ole osoittautunut kovin antoisaksi. Perusopetuksessa on runsaasti talousosaamiseen liittyviä tavoitteita ja sisältöjä sekä toiminnallisia kokonaisuuksia, kuten Yrityskylät 6. ja 9. luokan oppilaille ja *Ajokortti työelämään* -kokonaisuus. Myös valinnaisaineessa *Harraste-eläimet* käsitellään aiheeseen liittyvää yrittäjyyttä ja vierailuja maatalousyrittäjiin.

Lukion talous- ja yrittäjyystaitojen opetuksen tavoitteet ja sisällöt käyvät ilmi parhaiten lisätietona olevasta Lilu Bisneskoulun -opintokokonaisuuden opintojaksokuvauksista. Sama kuvaus löytyy lukion verkkosivuilta opintoavaimen loppuosasta.

Limingan Keskustan valtuustoaloitteen innoittamina on oltu yhteydessä Oulun City Rotareihin (OCR), jotka ovat jo vuodesta 2021 järjestäneet nuorille kolmen osan webinaarisarjaa *Taloudella turvaa tulevaisuuteen*. Webinaarisarjaan ovat aktiivisesti osallistuneet Oulun Suomalaisen Yhteiskoulun lukion opiskelijat ja OSAOin opiskelijat.

Yhteistyötahoina OCR:n kanssa ovat Pohjolan Osuuspankki ja Oikeusaputoimisto. Webinaarien osa-alueet ovat *Oman talouden tahtipuikoissa*, *Pienistä puroista suuret meret* ja *...jos kaikesta huolimatta sattuisi*. Toisen asteen opiskelijoille suunnatusta webinaarisarjasta on saatu erinomainen palaute. Limingan lukion rehtori ja vararehtori suhtautuvat myönteisesti Limingan lukion 1. vuosikurssin opiskelijoiden osallistumiseen *Taloudella turvaa tulevaisuuteen* -webinaarisarjaan. OCR:n webinaarivastaavien kanssa on jo alustavasti sovittu Limingan lukion osallistumisesta syksyn 2025 webinaarisarjaan.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Rajala Pekka

Päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen ja antaa sen edelleen valtuustolle tiedoksi.

Päätös